

STORTINGET

Representantforslag 106 S

(2021–2022)

fra stortingsrepresentantene Aram Karim, Audun Hammer Hovda, Marian Hussein og Mona Fagerås

Dokument 8:106 S (2021–2022)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Aram Karim, Audun Hammer Hovda, Marian Hussein og Mona Fagerås om alternative reaksjoner til utvisning og styrking av barnets beste

Til Stortinget

Bakgrunn

Barn har rett til et familieliv og til å vokse opp med begge sine foreldre. Likevel dukker det stadig opp saker hvor mor eller far til norske barn blir utvist fra landet. Et eksempel er Sabrin Mohammed Ali, som har fått utvisningsvedtak til tross for at hun har barn på to og fire år som er norske statsborgere.

Det var hensynet til barn som var bakgrunnen for forslaget fra representanter fra Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti i 2017 om å vurdere alternative reaksjoner til utvisning, jf. Dokument 8:42 S (2017–2018). Ved behandlingen av forslaget ble det flertall for følgende, jf. Innst. 140 S (2017–2018):

«Stortinget ber regjeringen utrede og fremme eventuelle forslag om endring av utlendingsloven som gjør det mulig for utlendingsforvaltningen å supplere bruk av utvisning og innreiseforbud med et bredere sett av reaksjonsformer når særlige forhold tilsier det, som hensynet til barns beste.»

Forslaget gjaldt brudd på utlendingsloven, som for eksempel ulovlig opphold eller at det er oppgitt uriktige opplysninger, operert med flere identiteter m.m. Utvisning kan imidlertid også skje ved brudd på straffeloven.

Regjeringen Solberg fulgte opp forslaget med enkelte endringer i regelverket. Blant annet ble det innført tilleggstid for permanent oppholdstillatelse som alternativ til utvisning ved alvorlige brudd på utlendingsloven. Men det ble tydelig uttalt at dette ikke skulle innebære

«noen generell oppmykning av praksis med hensyn til utvisning av utlendinger som overtrer utlendingsloven, men vil gi større fleksibilitet i særlige tilfeller, herunder i saker hvor det gjør seg gjeldende spesielle hensyn knyttet til barn som berøres i vedtaket».

I tillegg ble det innført en mulighet for å ilegge tilleggstid for permanent opphold i saker hvor det tidligere ikke ble utvist for eksempel av hensynet til barnets beste. Dette innebærer at det vil ilegges reaksjoner i flere saker enn tidligere – en innstramming som ikke er i tråd med det som var intensjonen med anmodningsforslaget som er utgangspunktet for endringene. For å vise i hvilke saker tilleggstid kan brukes som alternativ til utvisning, viste regjeringen til tre saker hvor Norge er dømt i EMD. Terskelen for når alternativet skal kunne bruke skal altså ligge helt opptil landets menneskerettslige forpliktelser.

Hovedregel om alternative reaksjoner ved utvisning

Forslagsstillerne mener at endringene som har blitt innført, ikke har hatt ønsket effekt. Fortsatt blir foreldre utvist, noe som rammer barn særlig hardt. Utgangspunktet når en forelder blir utvist, er at antallet år skal settes ned når det er barn med i bildet, til to år i stedet for fem eller livsvarig. Men i tillegg kommer at de da må søke om familiegjenforening for å kunne være sammen, noe som igjen kan ta to år i saksbehandlingstid om vil-

kårene er oppfylt. Det betyr at atskillelsen mellom forelder og barn blir på mye mer enn to år. Og konsekvensen, utvisningen, er ofte veldig streng sett opp mot bruddet på utlendingsloven.

Forslagsstillerne mener det derfor må innføres en hovedregel om at det reageres med andre virkemidler enn utvisning ved brudd på utlendingsloven § 66 første ledd bokstav a og andre ledd når personen har barn bosatt i Norge.

Dette kan være reaksjoner som bot/gebyr eller tillegg til botiden før man får permanent opphold eller statsborgerskap, slik som den innførte innstrammingen som ble gjort i utlendingsloven § 70 tredje ledd. På den måten vil staten ha en sanksjonsmulighet overfor de som har brutt utlendingsloven, samtidig som man ivaretar barn i Norge sin rett til å vokse opp med begge foreldrene.

Barnets beste må veie tyngre

I mange saker som omhandler en forelder med avslag og barn med opphold, blir forelderen henvist til å søke familiegjenforening med barnet. Dette er svært utfordrende å få til i praksis. I januar 2022 kom det en stor nemndavgjørelse i Utlendingsnemnda (UNE) om at personer som befinner seg i Norge og har en etablert mor-barn eller far-barn-relasjon, ikke skal henvises til å søke familiegjenforening, men gis tillatelse etter utlendingsloven § 38.

Flertallet i nemnda viste til et brev fra Utlendingsdirektoratet (UDI) til departementet av 19. mai 2020, hvor det påpekes en rekke uheldige konsekvenser av å henvises til å søke familieinnvandring i disse sakene. UDI pekte blant annet på integreringshensynet: Mor og barn blir boende svært lenge på mottak i påvente av at søknaden om familieinnvandring blir behandlet. Verken klageren eller barnet har rett til å bli bosatt i en kommune, delta i introduksjonsprogram eller lære norsk. De viste videre til at gebyret for å søke familieinnvandring per i dag er 10 500 kroner, eller 7 800 kroner dersom referansepersonen er flyktning med midlertidig oppholdstillatelse. Dette er over dobbelt så mye som det personer som bor på mottak, mottar i stønad i måneden. Det ble

videre vist til at hensynet til barnets beste tilsier at det bør gis opphold på humanitært grunnlag i stedet for en henvisning til å søke familieinnvandring. Forslagsstillerne mener dette nå må følges opp i andre tilsvarende saker.

Forslagsstillerne mener videre at det er behov for å endre utlendingsforskriften tilsvarende endringene som ble gjort i sakene til lengeværende asylbarn og enslige mindreårige asylsøkere, for å sikre at hensynet til barnets beste i utvisningssaker blir tillagt nok vekt. Det bør spesifiseres hvilke momenter som skal utredes og vektlegges i vurderingen av barnets beste i utvisningssaker, og at vedtak om utvisning skal være forsvarlig ut fra hensynet til barnets beste. For å sikre at hensynet til barnets beste tillegges mer vekt enn det som er praksis i dag, er det avgjørende at dette eksplisitt går fram av forholdsmessighetsvurderingen i utlendingsloven § 70 samt tilhørende forskrift.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at hovedregelen for brudd på utlendingsloven skal være andre reaksjonsformer enn utvisning, slik som bot, gebyr eller tillegg til botiden før man får permanent opphold eller statsborgerskap, når utlendingsloven har barn bosatt i Norge.
2. Stortinget ber regjeringen sikre at hensynet til barnets beste i utvisningssaker tillegges mer vekt enn det som er praksis i dag, ved å innføre tilsvarende endringer som ble gjort i sakene til lengeværende asylbarn og enslige mindreårige asylsøkere.
3. Stortinget ber regjeringen sikre at det som hovedregel gis opphold på humanitært grunnlag i stedet for henvisning til familieinnvandring i saker som omhandler barn med oppholdstillatelse og foreldre med avslag på asylsøknaden.

10. februar 2022

Aram Karim

Audun Hammer Hovda

Marian Hussein

Mona Fagerås